

Numerales - liczebniki

O liczebnikach

Znać należy zarówno te główne (**cardinal**), jak i te porzadkowe (**ordinal**).
Tych ostatnich będziemy używać na przykład przy rozdzielaniu wartości.

Warto zauważyć, że:

- przy liczebnikach głównych tylko te, które zawierają w sobie wyraz (jeden, dwa, trzy) mają oddzielne formy dla oddzielnych rodzajów rzeczowników.

Np:

vnvs gladivs (męski) ;

vna lorica (żeński);

vnvm pilvm (nijaki)

Ale ...

qvattvor gladii ;

qvattvor loricae ;

qvattvor pila

W tym ostatnim powyższym słupku są podane liczby mnogie użytych wcześniej rzeczowników, ale jak widać sam poprzedzający liczebnik pozostaje bez zmian dla wszystkich wyrazów bez znaczenia jaki jest jego rodzaj.

- przy okazji liczb porzadkowych, wszystkie z nich (już nie tylko pierwsze trzy, jak powyżej) mają końcówki zgodne z rodzajem rzeczownika jaki opisują :

np:

secvndvs ordo (drugi szereg) - męski;

secvnda hora (druga godzina) - żeński;

secvndvm pilvm (drugi oszczep) - nijaki

tak samo dalej ..

qvintvs ordo (piąty szereg)

qvinta hora (piąta godzina)

qvintvm pilvm (piąty oszczep)

KOMENDY ZWIĄZANE Z LICZEBNIKAMI

Poza tak oczywistymi potrzebami, jak prosba o ileś sztuk "tego czy tamtego" nie rzadko będziemy potrzebować liczebników do:

- numerowania żołnierzy

Po komendzie **Numerate** - Odliczcie liczymy się używając liczebnika głównego, wykrzykując kolejno : **vnvs, dvo, tres, qvattvor**, ... etc

Po komendzie **Ad dvos numerate** - Do dwóch odliczcie liczymy do dwóch .. na przemian .. **vnvs, dvo, vnvs, dvo, vnvs, dvo** ... etc

Podobnie **Ad tres numerate** .. Do trzech odliczcie

Przy okazji uwaga, bo często to jest mylone dwa po łacinie to jest dvo a dvos to jest = dwóch (wg odmiany, której nie będę tu podawał, żeby nie zamieszać w głowie). Przy odliczaniu siebie zawsze używamy DVO żadnego mi tam "S" nie wstawiać na końcu.

Tak jak powyżej : vnvs, dvo, vnvs, dvo, vnvs, dvo etc

- numerowania szeregów

vnvs ordo - jeden szereg

dvo ordines - dwa szeregi

tres ordines - trzy szeregi

etc....

Ale ..

primvs ordo - pierwszy szereg

secvndvs ordo - drugi szereg

tertivs ordo - trzeci szereg

.

.

novissimvs ordo - ostatni szereg

Komendy przykładowe:

Primvs ordo vnvs passvs procedite - pierwszy szereg jeden krok naprzód

secvndvs ordo sex passvs recidite - drugi szereg sześć kroków w tył

- numerowania wart i godzin ich występowania

Excvbia /ae - warta / y

Ab - od

Ad - do

Hora - godzina

I na przykład:

Excubia prima ab secunda ad quartam horam - warta pierwsza od drugiej do czwartej godziny

Excubia secunda ab quarta ad quintam horam - warta druga od czwartej do piątej godziny

Excubia tertia ab quinta ad septam horam - warta trzecia od piątej do siódmej godziny

etc

Warto zauważyć że przy słowie "ab" liczebnik występuje w takiej samej formie jak w mianowniku w tabelce .. a przy słowku "ad" zmienia się jego forma.... Ten tajnik ... czyli deklinacje poznamy później.

- numerowania namiotów

Tabernaculum - namiot

primum tabernaculum - pierwszy namiot

secundum tabernaculum - drugi namiot

etc

Revision #3

Created 2026-04-11 13:26:28 UTC by BILBO

Updated 2026-04-13 12:39:05 UTC by VENATOR